

Konkursi

От: Районен съд Пловдив - Божидар Кърпачев <karpachev@rs-plovdiv.bg>
Изпратено: 12 април 2024 г. 15:21
До: konkursi@vss.justice.bg
Относно: Отговори въпроси БИПИ
Прикачени файлове: Отговори въпроси БИПИ.pdf

СЪДИЙСКА КОЛЕГИЯ НА ВСС	
Регистрационен индекс	Дата
ВСС-13595	12-04-2024

Какво е Вашето мнение за промените в Конституцията на Република България, отнасящи се до съдебната власт, обн. в ДВ бр. 106 от 22.12.2023 г.?

В Конституцията на Република България е предвидена усложнена процедура по промяна на основния закон на страната. В тази връзка в чл. 158 от КРБ изрично е постановено, че въпросите, свързани с промяна на формата на държавно устройство и държавно управление, както и останалите лимитативно изброени в т.1-5 въпроси, са от изключителната компетенция на Велико народно събрание. Относно материята, която е от компетентността на Обикновено народно събрание, процедурата е уредена в чл. 154-155 от КРБ, като в сравнение с приемането на обикновени законопроекта е предвидено допълнително трето четене и квалифицирано мнозинство.

Волята на конституционния законодател, за да уреди тази усложнена процедура за промяна в основния закон, е била да гарантира, че промените в Конституцията ще бъдат предприемани само:

- след като е настъпила обективна промяна в обществените отношения;
- в резултат от широк обществен консенсус (предвид разбирането за Конституцията като обществен договор, върху който се крепи устройството и управлението на страната), предшестван от задълбочен дебат с всички заинтересовани групи;

- като в никакъв случай промените в Конституцията не следва да бъдат инициирани самоцелно, в резултат от сложилата се актуална политическа обстановка, която е позволила събирането на необходимото конституционно мнозинство, което да е чисто конюнктурно, а не принципно.

Или както е посочено в Решение № 3 от 10 април 2003 г. по к.д. № 22/2002 г. на Конституционен съд на РБ: „Създателите на Конституцията са имали стремежа да установят трайни демократични конституционни институции, които чрез действията си да утвърдят една нова по своята същност и организация държава, да гарантират необратимостта на демократичния процес и невъзможността той да бъде нарушаван.

Желанието на народните представители е било да се съхранят непоклатимо основните конституционни институции и балансът между тях.

Преходното време и особената политическа обстановка, при които работи Седмото велико народно събрание, са мотивирали представителите на народа в него да създадат стабилна държава с основни институции и техни основни правомощия, които да не могат да бъдат изменени при всяка значителна промяна на парламентарното мнозинство...

При различна политическа обстановка и преценка за моментна целесъобразност това би дало възможност на всяко достатъчно голямо мнозинство да прави конституционни промени, които едно следващо мнозинство в друго Народно събрание да ревизира."

Всъщност въпросът с измененията в Конституцията има две измерения:

- обективни – дали конкретните конституционни промени отговарят на гореизброените условия, предвидени от конституционния законодател и посочени в ТР № 3/2003г. на Конституционен съд;

- субективни – дали начинът на протичане на конкретния процес по промяна на Конституцията е създал у обществото впечатлението за спазване на тези условия.

Именно в тези субективни измерения според мен се състои основният проблем досежно промените в Конституцията на Република България, обн. в ДВ бр. 106 от 22.12.2023 г.

По същество, в лично качество считам, че развитието на обществените отношения през годините на демократичен преход оправдава промени на конституционно ниво, които да отразят т.нар. реформа в съдебната система, за необходимостта от която съществува не само широк обществен консенсус, но и очакване в тази насока.

Подкрепям като принципно положение конституционната реформа, започната през 2015 година, досежно статута на ВСС с разделянето му на две колегии, като твърдо споделям становището, мотивирало тези промени, че при решаването на кадровите въпроси касаещи съдиите и прокурорите, решенията не следва да зависят от другата гилдия, като в това разрешение намирам гаранция за независимостта, както на съда, така и прокуратурата.

Като принципно положение подкрепях и разпределението на парламентарната и професионалната квота в двете колегии според реформата от 2015г., доколкото гарантираше, че парламентарната квота, при отчитане на

„тримата големи“, не може да има преимущество в нито една от двете колегии.

След конституционната реформа от 2015г., обаче остана „чувство на недовършеност“, предвид големия брой правомощия, които останаха изключителна компетентност на Пленума на ВСС, а не на двете отделни колегии, не само по бюджетни, финансови (включително и възнаграждения на магистрати) и въпроси касаещи управление на имуществото на съдебната власт, но и по въпроси относими към дейността на съдилищата в частност-брой съдилища, тяхното седалище, съдийски щат в отделните съдилища, въвеждане на информационни системи в съдилищата (ЕИСС) и др.

Доколкото конституционната реформа от 2023г. по същество е насочена към продължаване и довършване на реформата от 2015г., за която съществуваше широк обществен консенсус, чрез утвърждаване функциите на отделните кадрови органи на съд и прокуратура-Висш съдебен съвет и Висш прокурорски съвет, в които както казах виждам гаранция за независимост на едната гилдия спрямо другата, то считам, че като идея конституционните промени от 2023г. имат своето обществено оправдание.

Начинът, по който бяха извършени конституционните промени през 2023г. обаче, поставя под съмнение тяхната обществена легитимност и доверието в тях – без достатъчно задълбочено обсъждане (както във времеви аспект, така и в качествено отношение) и без адекватно съобразяване становището на засегнатите гилдии – на съдии и прокурори.

В тази връзка, предвид значимостта на извършените промени, считам, че същите следваше да бъдат предхождани от широко обществено обсъждане, включващо: подробно представяне на проекта за промени в Конституцията, разясняване на последиците от него, съобразяване становището не само на ВСС, но и на общите събрания на всички съдилища и прокуратури от страната, съобразяване на становището на адвокатурата и на академичната общност, в това число БАН и юридическите факултети на висшите учебни заведения, както и становището на различни неправителствени организации, свързани с правораздавателната дейност. След вземане под внимание на всички тези становища, в законопроекта за изменение на Конституцията следваше да залегнат само тези предложения, около които се е оформил широк обществен консенсус, като именно по този начин промяната в

Конституцията би изпълнила функционалното си предназначение на промяна в обществения договор, върху който се крепи държавността.

Действително по този начин процесът по промяна в Конституцията би бил далеч по времеемък, но същевременно би се създавала сериозна гаранция, че промените се дължат на внимателно осъзната и осмислена обществена необходимост, а не на самоцелен стремеж да се използва краткото време, през което е налично конюнктурно конституционно мнозинство.

Именно в тази връзка един от въпросите, по които следва да се произнася Конституционен съд по образуваното Конституционно дело № 1/2024г., с присъединено към него КД № 2/2024г., е дали между второ и трето четене на законопроекта за изменение на Конституцията е изминал необходимият срок, предвид обстоятелството, че на първо четене проектът не е събрал $\frac{3}{4}$ мнозинство.

Всъщност тук намирам, че независимо в какъв смисъл ще се произнесе Конституционен съд, именно липсата на достатъчно време между второ и трето четене е една от причините, поради които у обществото се създава впечатлението (независимо дали е основателно или не) за прибързаност и припряност в конституционната процедура и липса на спазване на условията, изброени по-горе.

Както вече споменах, в съдържателен план подкрепям разделянето на ВСС на две колегии, началото на което бе поставено при предходни промени в Конституцията, като споделям становището, че въпросите, касаещи съда, следва да се разрешават от Съдийска колегия, а тези, касаещи прокуратурата, да се разрешават от Прокурорска колегия, като представителите на едната гилдия не следва да участват в управленския процес, касаещ другата.

Относно парламентарната квота във ВСС съм запознат:

- със становището на Венецианската комисия, която е констатирала, че не бива да се допуска „капсулиране“ на съдебната власт и че наличието на представители на законодателната власт в кадровите органи на съдебната власт не е изключено от принципа на разделение на властите;

- теорията на Монтескьо, че истинско разделение на властите е налично не когато те са напълно отделени една от друга, а когато „власт власт възпира“. Всъщност тази теория е възприета и в практиката на Конституционен съд, като в Решение № 8 от 1.09.2005 г. на КС на РБ по к.д. № 7/2005 г. изрично е посочено, че „*Няма работеща конституционна*

система, която да предвижда и осигурява абсолютна независимост на която и да е от трите власти, защото необходимото равновесие се постига чрез взаимно възпиране. Балансът предполага всяка една от тях да притежава възможност за контрол върху другите... Взаимодействието и сътрудничеството, от една страна, и взаимният контрол и възпиране - от друга, не следва да водят обаче до обезличаване на която и да е от трите власти, до размиване на нейните собствени отговорности или до прехвърляне на специфични правомощия на други субекти“.

Въпреки гореизложеното обаче, предвид все още недостатъчно укрепналите демократични процеси в страната, като лично свое виждане винаги съм намирал, че истинската реформа на съдебната система следва да се състои в две взаимосвързани действия:

- разделяне на Висш съдебен съвет на Съдийска и Прокурорска колегия;
- и едновременно с това премахване на парламентарната квота при формиране на съставите им.

Само по този начин, предвид особеностите на политическите процеси в страната, считам, че би могла да се гарантира пълна независимост на съд и прокуратура. Разбира се, съм с ясното съзнание, че посочената реформа може да се осъществи само от Велико народно събрание.

По същите съображения – неукрепналост на демократичните процеси в страната и липсата на гаранции, че дадено конюнктурно мнозинство няма да направи опит за „овладяване на прокуратурата“, намирам, че мястото ѝ е в рамките на съдебната система.

Като принципно положение считам, че първоначалната организация на прокуратурата като „единна и централизирана“ бе остатък от изминал и изживян исторически период, поради което подкрепям всички инициативи, които са насочени към установяване в прокуратурата на организация, подобна на тази в съдилищата, а именно – инстанционен контрол, без възможност или опасност от подмяна на вътрешното убеждение в резултат на указания от административен ръководител или от прокурор от по-горестояща прокуратура. В тази връзка споделям становището, че Главният прокурор следва да има правомощията по ръководене на Върховната прокуратура, аналогични на правомощията на председателите на Върховен касационен и Върховен административен съд, без реална възможност за влияние върху управленския процес в по-долустоящите прокуратури. Считам, че подобно на

правомоцията на ВКС и ВАС да издават тълкувателни решения, на върховна прокуратура следва да се предостави правомотието да издава методически указания за уеднаквяване на практиката на по-долните прокуратури.

Във връзка с приетата конституционна промяна, с която е посочено, че основен носител на съдебната власт е съдът, вече е налице задължително произнасяне на Конституционен съд, като в Решение № 8 от 1.09.2005 г. на КС на РБ по к.д. № 7/2005 г. изрично е посочено, че: „ промяна в основния закон, с която се прогласява изрично, че съдилищата са основен носител на съдебната власт и единствени осъществяват държавно правораздаване, не представлява промяна във формата на държавно управление...“

Относно основния спорен въпрос дали промените в Конституцията, касаещи съдебната система, са от компетентността на Обикновено народно събрание или на ВНС, отново са налице задължителни произнасяния на Конституционен съд. Така:

- според Решение № 3 от 10 април 2003 г. по к.д. № 22/2002 г.:
„Заменянето на парламентарната република с президентска или с монархия е промяна в установената от чл. 1, ал. 1 на Конституцията форма на управление. Премахването, сливането, преминаването на някой от основните конституционни органи към друг или заменяне с друг, както и създаването на нови основни конституционни органи е също така промяна във формата на държавно управление. Така е и при промени в структурирането, начина на образуването, статута и мандата на основните органи и установения между тях баланс. Променя се формата на държавно управление и при промяна на възложените им от Конституцията дейности или ако им се отнемат някои основни правомощия, каквото е например правото на отлагателно вето, което президентът има (чл. 101 К), или правото на Конституционния съд да дава задължително тълкуване на Конституцията (чл. 149, ал. 1, т. 1 К). Различна ще е формата на държавно управление, ако съдебната власт се подчини на изпълнителната, защото това ще измени баланса между трите власти, ще наруши изискването за тяхното разделение (чл. 8 К) и за независимостта на съдебната власт (чл. 117, ал. 2 К). Недопустимо е Обикновено народно събрание да направи промяна в определените от Конституцията организация, функции и статут на основните конституционни органи,

които осъществяват държавното управление, както и в баланса между тях“;

- според Решение № 8 от 1.09.2005 г. на КС на РБ по к.д. № 7/2005 г. „ Ако под реструктуриране се разбира обаче разчленяване на прокуратурата и прехвърляне на една част от нея извън рамките на съдебната власт, свиване на нейните основни функции само до един от способите, чрез които сега тя осъществява основната си задача, то в този случай, доколкото се променя изначално значима част от организационните и функционалните характеристики на този орган, се касае до промяна, рефлектираща върху формата на държавно управление.“

Дадените критерии от Конституционен съд са пределно ясни, като въпрос на конкретика е Конституционен съд да посочи дали:

- чрез премахването на т.нар. общ контрол за законност след промените в чл. 127, т.5 и 6 от КРБ не се достига до свиване на основните функции на прокуратурата чрез ограничаване на способите, с които тя осъществява основната си задача по смисъла на Решение № 8 от 1.09.2005 г. на КС на РБ по к.д. № 7/2005 г.;

- дали промяната на начина на конституиране на Прокурорска колегия, в която членовете, избрани от парламента, ще имат мнозинство при положение, че в единния ВСС е съществувал баланс между членовете, избрани от професионалната квота и членовете, избрани от парламента, не представлява промяна в структурирането, начина на образуването, статута на основните органи и установения между тях баланс по смисъла на Решение № 3 от 10 април 2003 г. по к.д. № 22/2002 г.

В обобщение, доколкото се доближава до идеята ми за премахване на парламентарната квота при структуриране на кадровите органи на съдебната власт, принципно приветствам идеята в Съдийската колегия представителите, избрани от професионалната квота да имат числово преимущество над тези, избрани от парламента. Това обаче по аргумент за все още неукрепналите демократични традиции в страната не може и не следва да става за сметка на начина на конституиране на Прокурорска колегия, доколкото при уредения след измененията на Конституцията механизъм се създава реална възможност при влошена конюнктурна ситуация да се достигне до две еднакво неприемливи тенденции:

- политизиране и подчиняване на прокуратурата;
- невъзможност да се попълни състава на Прокурорска колегия, поради липса на съответното мнозинство в Парламента.

В преходните и заключителни разпоредби на ЗИД на КРБ (ДВ, бр. 106 от 2023 г.) е посочено, че „§ 23. (1) Изборните членове на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет се избират в срок от три месеца след влизане в сила на законите, които се отнасят до прилагането на чл. 129 - чл. 130б.“ По какъв начин трябва да се проведе този избор, според Вас, за да се избегне усещането за манипулации на вота?

Преди всичко според мен в случая следва да се отчете специалното качество, което притежават субектите, разполагащи с пасивно избирателно право, а именно магистрати. На следващо място, следва да се съобрази, че същите както при първоначалното си назначаване, така и при периодичните си атестации, преминават през строга проверка за техните високи професионални и нравствени качества и личен интегритет. По изложените съображения приравняването на изборите за ВСС на изборите от политическия процес и всякакви внушения за възможен „контролиран вот“ или „манипулация на избора“, когато става въпрос за избор на членове на ВСС или за гласувания в рамките на самото ВСС, за мен лично са абсолютно неприемливи.

Относно конкретната форма на гласуване считам, че за магистратите, които предпочитат това, следва да бъде запазено гласуването чрез хартиена бюлетина. Това е традиционният вариант, гарантиращ в пълна степен тайната на вота. В тази връзка, в лично качество съм присъствал на едно общо събрание на съдиите за гласуване с хартиена бюлетина, проведено през 2017г. Поради свързаните с осигуряване на пътуването логистични въпроси сред част от колегите ми от РС-Пловдив, включително и у мен, се оформи становището, че много по-удобно би било, ако във всеки районен съд се образува избирателна секция, която да позволява гласуване по места, без да се налага пътуване до град София. Към момента, след подробно запознаване със щатната обезпеченост на районните съдилища в цялата страна, не поддържам тази идея, доколкото тя намира практическо оправдание само за големи районни съдилища с многоброен щат, но не и за малки съдилища,

чийто щат в редица случаи не може да обезпечи дори съставянето на секционна комисия. Поради изложеното намирам, че много по-подходящо би било разкриването на изборни секции на окръжно или апелативно ниво, в зависимост от варианта, за който се постигне по-широк консенсус, като по този именно начин ще се постигне необходимият баланс между удобство за гласуващите магистрати и ефективно разходване на ресурсите за обезпечаване на изборния процес.

Същевременно следва да се съобрази, че от няколко години в страната е налице т.нар. „електронно правосъдие“, включващо електронно разпределение на делата и постановяване на съдебни актове в електронна форма. На още по-силно основание следва да бъде предвидена и възможността за дистанционно електронно гласуване от субектите, притежаващи специалното качество „магистрат“. За да бъде спазен принципът за тайна на вота, като техническа спецификация на използвания софтуер следва да бъде зададена пълната невъзможност за проследяване на конкретно дадения електронен вот и свързването му с конкретен съдия, населено място или орган на съдебната власт.

Към момента на сайта на министерство на правосъдието е публикуван проект за изцяло нов ЗСВ. Като принципно положение споделям заложените в чл. 41 от ЗСВ-проект условия, на които следва да отговаря софтуера за провеждане на електронното дистанционно гласуване и в частност:

- т. 12 „*бъде сертифицирана по най-висок ISO стандарт за качество и устойчивост на използвания софтуер и хардуер*“;

- т. 13 „*осигурява максимална надеждност срещу външни смущения и неразрешен достъп, включително срещу хакерски атаки*“

- т. 30 „отговаря на Приложение III към Препоръка REC (2004)11 на Съвета на Европа за правните, оперативни и технически стандарти за електронно гласуване“.

Предвид опита, който имам с ЕИСС обаче (която въпреки, че вече са изменили повече от 3 години от нейното внедряване, все още не отговаря на всички изисквания, за да обезпечи оптимално осъществяване на правораздавателната дейност), включително и като член на работни групи по нейното оптимизиране, изразявам резерви дали заложените високи стандарти за сигурност са реално и обективно постижими с оглед предвидения в „§

23 от ЗИД на КРБ кратък срок за провеждане на избори за ВСС, а именно 3-месечен от влизане в сила на новия ЗСВ. В тази връзка следва да се отбележи, че в посочения 3-месечен срок, с оглед избягване всякакви съмнения за възможност за манипулиране на вота (по смисъла на зададения въпрос) софтуера следва да бъде не само разработен, но и верифициран за неговата надеждност и съответствие със заданието от независим изпълнител (всъщност така е заложено и в чл. 41, ал.2 от ЗСВ-проект), което в лично качество считам за непостижима задача от чисто техническа гледна точка.

На 11.10.2022 г. СК на ВСС взе решение да не прилага нито един от 4-те разработени модела за реформа на съдебната карта. Какво е Вашето мнение по въпроса? Смятате ли, че концепцията за обществения съд с висока ангажираност на съдиите в живота на дадена общност може да бъде алтернатива на преформатиране на съдебната карта?

Считам, че отправна точка за отговор на въпроса, свързан със съдебната карта, следва да бъде достъпът на гражданите до правосъдие, като под достъп до правосъдие разбирам три компонента: бързо, качествено и физически удобно правосъдие, които се намират в триединство, като всяка една реформа на съдебната карта следва да държи сметка за баланса между тях.

Мое непоколебимо убеждение е, че бързо и качествено правосъдие може оптимално да се постигне в съдилища, чийто щат позволява специализация по материя – гражданска и наказателна. Друго мое убеждение е, че ефективна организация в съдилища с щат от трима и по-малко съдии е трудно постижима, предвид трудностите, които се поставят пред специализацията, равномерната натовареност, заместването, а в някои случаи дори формирането на състав на съда (например при основания за отвод). Поради изложелото намирам, че реформата на съдебната карта по необходимост е свързана в дългосрочен план със закриване на редица малки, кадрово необезпечени и слабо натоварени съдилища.

При практическото осъществяване на тази идея, обаче следва задължително да се отчетат редица социално-икономически фактори, формиращи компонента „физически удобно правосъдие“. Такива фактори са:
- брой на населението, обслужвано от малкия съд,

- разстояние до населеното място, в което е разположен по-големият съд;

- структура на населението в населеното място, обслужвано от малкия съд, включително и структура на заетостта и брой на жителите, работещи в населеното място, в което е разположен най-близкият голям съд;

- налични транспортни коридори и обезпеченост на пътуването между населените места;

- типични особености на релефа, които могат да създадат затруднения пред придвижването на гражданите;

- брой работещи в малкия съд съдии и съдебни служители и дали те са от конкретното населено място или пътуват;

- щатна обезпеченост на малкия съд;

- вид, брой и структура на делата, постъпващи в малкия съд, тяхното преимуществено разглеждане в закрито или открито съдебно заседание и др.

Следва да се съобрази и че в редица погранични райони, съществуващите съдилища се възприемат като символ на държавността.

От друга страна следва да се има предвид, че транспортните връзки в сравнение с времето, когато е очертавана съдебната карта на страната, са многократно подобрени.

Във всеки един случай вземането на решение за закриване на даден малък съд следва да бъде предшествано от широко обсъждане сред конкретно засегнатата общност, като се отрази мнението не само на институциите от съдебната и местната власт, адвокатурата, нотариата, съдебното изпълнение, но и на самото население.

По изложените съображения споделям принципната идея за необходимост от реформа на съдебната карта чрез закриване на малки и слабо натоварени съдилища, чийто щат не позволява специализация по материя. Аргумент в тази насока е и въведеното електронно правосъдие чрез ЕИСС и възможността за отдалечен достъп до делата чрез ЕПЕП. Аргумент за практическата възможност за осъществяване на посочената реформа е и предстоящото от 01.07.2024г. пълно дигитализиране на най-разпространените дела (заповедните производства) и тяхното централизирано разпределение сред районните съдилища от цялата страна, тоест на законодателно ниво вече реално е предвидено откъсване на разглеждането на делото от мястото на подаване на инициращия документ.

В тази връзка внимание заслужава идеята в населените места, в които са закрити съдилища, да се запази съществуването на център за обслужване на граждани с минимален брой служители, който да изпълнява следните функции:

- приемане на съдебни книжа и тяхното администриране;
- предоставяне на гражданите от населените места съдействие за отдалечен достъп до делата им чрез ЕИСС и ЕПЕП.

Поради необходимостта от съобразяване на посочения социално-икономически критерий и особеностите на всеки конкретен съд и съдебен район, както и становището на съответната местна общност считам, че реалното закриване на малки слабо натоварени и кадрово необезпечени съдилища, което за мен е неизбежно като краен дългосрочен резултат, не може да се случи наведнъж, механично чрез едновременно закриване на всички съдилища, които отговарят на определен предварително зададен критерий, а следва да бъде извършено постепенно, поетапно и плавно, поотделно за всеки конкретен съд, като процесът на закриване бъде закономерна кулминация на естествените демографски процеси в района и еволюцията на обществените възприятия, като по мое мнение степента на възприемчивост у местните общности на идеята за закриване на малките и слабо натоварени съдилища ще бъде пропорционална на степента на утвърждаване на електронното правосъдие в страната и оптимизацията на ЕИСС.

С оглед всичко гореизложено намирам, че особено подходящи да бъдат „пилотни съдилища“, които да бъдат закрити, за да бъде осигурено оптимално използване на кадровия ресурс са тези, които отговарят на едно от следните две условия:

- са слабо натоварени и слабо кадрово обезпечени (по малко от 4 щата, които не позволяват специализация) и при общественото обсъждане е получено положително становище на местната общност;
- или кадровото им обезпечаване е на такова ниво, че реално не позволява осъществяване на ефективна правораздавателна дейност (например, ако за тях е останал само 1 разкрит щат).

Запознат съм с концепцията за т.нар. „Общностен съд“ популяризирана в България при посещението на съдия Алекс Калабрезе. Основната идея на

общностните съдилища е репресивната функция на наказателния процес да бъде заменена с превенция, като се насърчава за редица престъпления (особено тези свързани с т.нар битова престъпност) вместо наказания лишаване от свобода да се прилагат спрямо закононарушителите други подходящи мерки, които са съобразени с индивидуалните особености и потребности на всеки осъден.

Считам, че „Общностния съд“ не може да бъде алтернатива на промяната в съдебната карта, но предвид успеваемостта на прилаганите от него методики предимно в САЩ, част от тях биха могли да бъдат използвани и от българските съдилища. Всъщност законодателната основа за това е налична след въвеждането на наказанието Пробация, което за редица престъпления е предвидено като алтернатива, налагана по реда на чл. 54 от НК на наказанието Лишаване от свобода, а за друга огромна група престъпления може да бъде налагано вместо наказанието Лишаване от свобода по реда на чл. 55, ал.1, т.2, б „б“ от НК.

Налице е и законодателна основа за отчитане на индивидуалните особености и потребности на всеки отделен правонарушител, която намирам в института на предсъдебния доклад по смисъла на чл. 226 ППЗИНЗС приложим във всички случаи, когато може да се наложи наказание пробация: *„Пробационните служители изготвят предсъдебен доклад по конкретно наказателно производство по искане на съдията докладчик. Предсъдебният доклад съдържа: данни, отнасящи се до личността на лицето, материално и семейно положение, обкръжение, среда и условия на живот, поведение преди и след извършване на деянието, произход, социално положение, съдебно минало, както и оценка на риска от рецидив и вреди, включваща ресурси, проблемни зони и потребности, на базата на които да се подберат ефективни пробационни мерки“.*

Към момента посочената възможност за изготвяне на предсъдебен доклад не се използва достатъчно ефективно от съдилищата, доколкото забавя хода на съдебната фаза, поради което намирам за удачно законодателно изменение предвиждането по всички дела, по които съществува възможност за налагане на наказание пробация да се изготвя предсъдебен доклад на досъдебна фаза.

По същество идеите на общността съд са приложими според актуалното ни законодателство дори при ефективно изтърпяване на наказание лишаване от свобода, предвид уредените в ЗИНЗС и ППЗИНЗС възможности:

- за всеки осъден на лишаване от свобода да се изготвя индивидуален психологически профил, отразяващ специфичните му потребности, опасност от рецидив и зони на въздействие;

- възможността лишените от свобода да полагат труд, като два дни труд се зачитат на три дни лишаване от свобода;

- възможността лишените от свобода да посещават обучителни програми, курсове за професионална квалификация и програми за обществено въздействие по време на изтърпяване на наказанието лишаване от свобода /чл. 133 и чл. 144 ППЗИНЗС/, като 16 учебни часа се зачитат за три дни лишаване от свобода.

Проблемът с неравномерната натовареност е повсеместен и все още не е намерена формулата, чрез която да се постигне баланс между отделните съдебни райони. Какви са Вашите виждания за въвеждане на инструменти (от нормативен и организационен характер) за постигане на по-равномерна натовареност между органите на съдебната власт и отделните магистрати?

На първо място, разрешаване на проблема с неравномерната натовареност между отделните съдилища намирам в реформа на съдебната карта, която да позволи преместване на щатни бройки в по-големи съдилища, чийто брой съдии позволява специализация по материя:

- или чрез закриване на малки слабо натоварени съдилища, съгласно уточненията, дадени при отговор на предходния въпрос, като по този начин се осигурява оптимално използване на наличния кадрови ресурс;

- или чрез оптимизиране на щатната численост на по-слабо натоварени съдилища, така че да отговаря на реалното постъпление на делата в тях. Като пример за намаляване на натовареността по посочения метод следва да се посочи периодичното увеличаване на щата на РС-София по реда на чл. 194 от ЗСВ за сметка на намаляване на щата в други по-слабо натоварени органи на съдебната власт.

Тук изравняването и намаляването в натовареността ще се постигне по два взаимно свързани механизма:

- от една страна привеждане на щатното разписание на отделните съдилища в съответствие с броя постъпили и разглеждани дела до достигане на ниво, при което натовареността по щат в отделните съдилища е относително еднаква;

- постигането на специализация по материя, при която е ноторно известно и ненуждаещо се от доказване, че степента на натоварване за съдиите за разглеждане на делата и постановяване на крайните съдебни актове е по-малка, отколкото при разглеждане на всички видове дела, без оглед на тяхната материя.

Конкретно за Районен съд-Пловдив в концепцията си съм посочил, че на база разкрити щатове, до натовареност в РС-Пловдив, равна на средната за съдилищата в областните центрове, би се достигнало при разкриване само на четири допълнителни щата, което е цел, която намирам за постижима или при оптимизиране на щатната численост на по-слабо натоварени съдилища в Апелативния район, или при оптимизиране на съдебната карта и закриване на слабо натоварени и кадрово необезпечени съдилища от района, за които са спазени всички условия, изложени по-горе.

Понастоящем измерител на натовареността на съдиите са правилата СИНС, които намирам за недостатъчно точни и водещи до изкривяване в оценката на натовареността, като по мое мнение, например, няма как коефициентът натовареност на облигационно дело, произтичащо от масов потребителски договор, да бъде 1.0, а коефициентът натовареност на вещно дело, което по необходимост предполага съобразяване включително и на отменена материално правна уредба (предвид правилото, че приложим е законът, който е бил действащ към момента на проявление на съответния юридически факт, съставляващ придобивното основание) да бъде 1.1. По тази причина считам, че коефициентите от правилата СИНС следва да бъдат осъвременени чрез допълнителни емпирични изследвания, които да отразят реалната сложност на делата.

Като мярка от организационен характер в тази връзка конкретно за Районен съд-Пловдив в концепцията си съм предвидил приемане на норма за относителна тежест на делата (НОТ), която се базира на СИНС, но съобразява

и средната натовареност по щат и действителната натовареност по щат за гражданска и наказателна материя в съдилищата от областните центрове в страната, както и редица други особености, които влияят на действителната фактическа и правна сложност на делата. На база изчислената НОТ на делата следва да се определя разпределението на щатовете по отделения, заемането на незаети щатове и разпределението по материя на новопостъпващите съдии. Поставянето на тези процеси на обективна основа, каквато се явяват формулите на НОТ (която да бъде приета след съгласуване с общото събрание) представлява гаранция за равномерна натовареност между отделните магистрати в РС-Пловдив.

Друга мярка от организационен характер, която предвиждам на ниво РС-Пловдив за постигане на равномерна натовареност е динамичен подход към броя разкрити щатове по отделения, обвързан с анализ на постъпленията на делата и прогноза за развитие.

Подкрепям идеите за задължителна медиация и централизирано разпределение на заповедните производства като мерки едновременно за намаляване на натовареността и постигане на по-равномерна натовареност между съдилищата от страната в гражданската материя.

Като законодателна мярка с аналогичен ефект по отношение на наказателните дела виждам преосмислянето на кръга от престъпления, за които е недопустимо сключването на споразумение, респективно провеждането на съкратено съдебно следствие по чл. 371, т.2 от НПК, като бъде разширено приложното поле на тези доказали ефективността си процедури. В тази връзка следва да се съобрази и азбучното правило за наказателното право и процес, че поправителният и превъзпитателен ефект на наказанието се състои не толкова в неговата тежест, колкото в съзнанието за неговата неизбежност. Следва да се отчете и едно неподлежащо на съмнение поне за мен правило, че общественото мнение не може и няма как да бъде критерий и измерител за справедливостта на наказанието.

На следващо място считам, че действителната натовареност по щат може да бъде намалена и изравнена между отделните органи на съдебната власт, като се обезпечи реалното заемане на разкритите съдийски щатове чрез оптимизиране на процесите по планиране и провеждане на конкурсите за повишаване. В тази връзка считам за успешна и удачна идеята на законодателно равнище да се уредят датите за провеждане и срок за

приключване на конкурсите всяка година, като се започне от ВКС и ВАС и се премине последователно през апелативно и окръжно ниво и се достигне до конкурсите за младши съдии и първоначално назначаване в районните съдилища.

Доброто планиране на предстоящите за освобождаване места в по-горна инстанция, съчетано със срочно приключване на конкурсите за повишаване, ще доведе до намаляване на необходимостта от командироване на магистрати, което според статистиката е основна причина за наличие на незаети щатове на най-ниското /районно/ ниво от съдебната система, което от своя страна се отразява негативно на нивото на действителна натовареност по щат и на неравномерната действителна натовареност по отделения в един и същи съд или между отделните съдилища в зависимост от броя командировани магистрати.

В тази връзка като конкретна организационна мярка за РС-Пловдив предвиждам ежегодно планиране посредством диалог с административните ръководители на Апелативен, Окръжен и Административен съд-Пловдив на необходимостта от командироване на магистрати от РС-Пловдив в по-горна инстанция и начините, по които това може да бъде компенсирано чрез командироване на съдии от други по-слабо натоварени съдилища от апелативния район в РС-Пловдив.

Не на последно място до намаляване на натовареността може да се достигне посредством провеждане на емпирично изследване на изискванията за мотивираност на съдебните актове в различните държави членки на ЕС и възприемане на положителни практики в българските процесуални закони.

Основа за подобно процедуриране е Решение № 7 от 30 юни 2020 г. по конституционно дело № 11 от 2019 г. на Конституционния съд, в което се сочи че: *„Конституционното изискване за мотивиране на съдебните актове ще е изпълнено, когато са известни съображенията, въз основа на които се издава съответният съдебен акт, като определянето на структурата и задължителното съдържание на мотивите е от компетентността на законодателя, а техният обем, разбираемост, изчерпателност и детайлизация са въпрос на съдебна практика...“*

Една от широко дискутираните теми в съдийските среди е тази за възнагражденията и начина на определянето им. Какво е Вашето мнение

по въпроса ? Смятате ли, че разликата във възнагражденията между инстанциите е прекомерна? Необходимо ли е законово закрепване на критериите за определяне на възнагражденията на всички нива в системата, а не само на т.нар. „трима големи“?

Нормативна уредба на възнагражденията в съдебната система е дадена в чл. 218 ЗСВ.

Чл. 218. (1) Председателите на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд, главният прокурор и директорът на Националната следствена служба получават основно месечно възнаграждение, равно на 90 на сто от възнаграждението на председателя на Конституционния съд.

(2) Основното месечно възнаграждение за най-ниската съдийска, прокурорска и следователска длъжност се определя в размер на удвоената средномесечна заплата на заетите лица в бюджетната сфера съгласно данните на Националния статистически институт.

(3) Възнагражденията за останалите длъжности в органите на съдебната власт се определят от пленума на Висшия съдебен съвет.

Практиката по определяне на бюджета на съдебната власт през последните години е показала, че посочената нормативна уредба не съдържа достатъчно гаранции за независимостта на съдебната власт, в това число и финансова независимост, доколкото предлаганите от Пленума на ВСС бюджети на съдебната власт никога не биват възприемани от Министерство на финансите, като гласуваните от Народното събрание средства са значително по-малко от заложените от Пленума, което води до невъзможност Пленума да упражни правомощието си по чл. 218, ал.3 от ЗСВ.

По изложените съображения считам за удачен вариант в ЗСВ да бъдат закрепени размерите на възнагражденията не само на младшите съдии и на „тримата големи“, а и на магистратите от всички нива на съдебната система. Като база би могло да се приеме възнаграждението на младшите съдии, което е в размер на удвоената средномесечна заплата на заетите лица в бюджетната сфера, като след широка дискусия сред всички нива на съдебната система бъде определен процентът над възнаграждението на младши съдията, на който да се разнява възнаграждението на съдия от районно, окръжно, апелативно и върховно ниво.

По този начин би съществувал автоматизъм в увеличаване възнагражденията на магистратите от всички нива на съдебната система, съобразно движението на средно месечната заплата на заетите в бюджетната сфера, което от една страна би представлявало гаранция за независимостта на съдебната власт, а от друга би обезпечило достойно възнаграждение за магистратите при отчитане на реалните инфлационни процеси в страната.

При нормативно определяне след широко обсъждане в рамките на цялата съдийска общност на възнагражденията за всяко ниво на съдебната система, би се отговорило и на опасенията за растяща ножица между възнагражденията, получавани в отделните нива.

Не на последно място, като лично мнение не споделям съществуващата система за изплащане на допълнително възнаграждение за придобит ранг, доколкото критериите за получаване на ранг са по-скоро формални, обвързани единствено с критерия стаж и са дистанцирани от критериите срочност и качество на работа.

По изложените съображения бих предложил законодателни промени, при които възнаграждението за ранг да бъде заменено с допълнително възнаграждение, чийто размер да е обвързан с реалната натовареност на магистрата, като тук се предвидят различни бази за допълнителното възнаграждение в зависимост от това дали магистратът е бил свръх натоварен (индекс над 180), високо натоварен (индекс 110-180), нормално натоварен (индекс 70-110), слабо натоварен (индекс 50-70) или изключително слабо натоварен (индекс под 50) по смисъла на чл. 16 от Правилата СИНС. Базовото допълнително възнаграждение (въз основа индивидуалната натовареност по СИНС) следва да бъде коригирано с коефициенти, отчитащи срочността на изписване на делата и качеството на съдебните актове (процент необжалвани, потвърдени и отменени дела) и по този начин да се получи окончателният размер на полагаемото допълнително възнаграждение, което да замени възнаграждението за ранг.

Какво е Вашето мнение за Единната информационна система на съдилищата?

Категоричното ми становище е, че налагането на електронното правосъдие е безалтернативно и по-нататъшното му утвърждаване е

необратим процес, като по решение на Пленума на ВСС то е свързано с ЕИСС. Именно в утвърждаването на електронното правосъдие намирам една от предпоставките за успешна реформа на съдебната карта.

Считам, че за периода от нейното въвеждане в експлоатация, ЕИСС претърпя значителни оптимизации, като понастоящем позволява извършване на правораздавателната дейност без съществени затруднения и забавяния, дължащи се на технически операции.

Процесът по привеждане на ЕИСС в съответствие с нуждите на магистрати и служители все още не е приключил, като продължават да са налице значителен брой технически несъвършенства и процеси, които се нуждаят от оптимизация, за да се отговори на изискванията на обществото за бързо и качествено правосъдие.

Както съм посочил и в концепцията си, от позицията ми на член от години на работните групи по оптимизация на ЕИСС мога да обобща, че проблемите пред нейното срочно и ефективно усъвършенстване се коренят в две групи причини:

- бавното и троваво вземане на решения в работните групи;
- още по-бавното техническо имплементиране от Информационно обслужване на одобрените от работните групи заявки за промени.

Посоченото налага подобряване на диалога между работните групи и техническите специалисти от Информационно обслужване, който да бъде в насока имплементиране не само на функционалностите, които са лесно съвместими със зададения програмен код, но и при необходимост въвеждане и/или трансформация на съществуващи функционалности, които макар да изискват по-сериозна преработка на програмния код, всъщност съществено биха улеснили работата с програмата.

В тази връзка, още от първата работна група по оптимизация на ЕИСС след нейното въвеждане от 2020г., бе изготвен, с мое активно участие, подробен наръчник, състоящ се от повече от 300 страници, включващ алгоритми за оптимизация на всеки един от процесите в ЕИСС, като се започне от процеса на образуване на делата и тяхното разпределение до постановяване на съдебните актове и тяхното изпълнение след влизането им в сила, като алгоритмите бяха съпроводени с надлежно визуално онагледяване.

Действия по имплементиране на алгоритмите в наръчника, въпреки изминалия период от повече от 3 години, не бяха предприети.

Конкретно на ниво РС-Пловдив намирам, че затрудненията, които все още срещат съдии и служители в РС - Пловдив при работа с програмата, също се дължат на две големи групи причини:

- все още неотстранени технически несъвършенства в ЕИСС;
- субективни фактори, относими към конкретни съдии и служители, свързани с недостатъчно познаване на функционалностите на системата и недостатъчни способности за боравене с нея.

За разграничаване на двете групи причини, предвиждам, както съм посочил и в концепцията си, в РС - Пловдив да се създаде постоянна работна група по усъвършенстване на ЕИСС, която да включва съдии, секретар и деловодител от всички отделения, както и представител на съдебна регистратура и системен администратор.

Функциите на работната група следва да бъдат да обобщава срещнати от съдии и служители затруднения при работа с ЕИСС и оценка дали те се дължат на технически несъвършенства в системата или на непознаване на нейните функционалности.

В случай на констатиране на недостатъчно познаване на дадена функционалност, следва да бъде организирано от системните администратори допълнително обучение на съответното звено, работещо с дадената функционалност.

В случай на констатиране на все още неотстранени технически несъответствия в ЕИСС, следва да бъде изготвена заявка за тяхното оптимизиране, като контрол по хода на заявката бих могъл да оказвам в лично качество при участията ми в работните групи – лично или чрез системен администратор.

„От 1.07.2024 г. се очаква да влязат в сила промените в Закона за медиацията и в ГПК, с които се въвежда задължение за провеждане на процедурата по медиация по някои видове дела. В края на миналата година ВСС прие и релевантните подзаконовни нормативни актове. Какво е мнението Ви за задължителното препращане към медиация по всички съдебни дела?

Подкрепям изцяло промените в ГПК, въвеждащи задължителна медиация, като средство за облекчаване натовареността на гражданските съдии.

Наясно съм, че Конституционен съд допусна до разглеждане по същество искане за обявяване на разпоредбите, свързани със задължителната медиация, за противоконституционни.

В лично качество не възприемем становищата, че задължителната медиация е противоконституционна, доколкото възпрепятствала достъпа на гражданите до съд. В тази връзка следва да се отбележи, че за страните не съществува задължение да проведат и доведат до край процедурата по медиация, а задължение само да се явяват на първа среща, която е безплатна за тях. Освен това според чл. 78 ГПК неизпълнението на задължението за явяване на първа среща по медиация не е скрепено с други санкции за неизправната страна освен във връзка с разпределението на отговорността за разноски, което е изцяло оправдано предвид принципа за добросъвестно упражняване на процесуалните права.

Не възприемам и становището, че въвеждането на задължителната медиация щяло да забави разглеждането на делата, предвид изричното правило на чл. 140б от ГПК, че по време на производството по медиация исковият процес не се спира и съдопроизводствените действия продължават. Гост задължителната медиация може успешно да бъде проведена за периода от насрочване на делото по реда на чл. 140 ГПК до първото открито заседание или да продължи и в хода на съдебното дирене (при необходимост) до даване ход по същество на делото, като по правило общата продължителност на производството по медиация не следва да надхвърля два месеца, а само по общо съгласие на страните – шест месеца.

В тази връзка следва да се съобрази т. 13 от съобразителната част на Директива 2008/52 относно някои аспекти на медиацията по гражданскоправни и търговскоправни въпроси, в която изрично се сочи, че: „никая разпоредба на настоящата директива не следва да засяга национално законодателство съгласно което използването на медиация е задължително или подлежи на стимули или санкции, при условие че подобно законодателство не възпрепятства страните да упражняват правото си на достъп до съдебната система.“

Не на последно място, следва да се съобрази и Решение от 14 юни 2017 г., по дело С-75/16 на СЕС, в което изрично се сочи, че: „изискването за процедура по медиация като условие за допустимост на иска или жалбата пред съд може да е съвместимо с принципа на ефективна съдебна защита, когато тази процедура не води до задължително за страните решение, не забавя съществено предявяването на иск или подаването на жалба по съдебен ред, спира погасителната давност за съответните права и не причинява разходи или причинява незначителни разходи за страните.“

През 2016 г. в ЗСВ бяха приети промени, които закрепиха законово определени параметри на съдийското самоуправление. Вече изминаха повече от 7 години от действието на тези текстове. Какво е Вашето мнение за приложението им на практика? Как се реализира съдийското самоуправление в съда, в който правораздавате?

В концепцията си подробно съм изложил защо считам, че съдийското самоуправление няма утвърдени традиции в РС-Пловдив. Относно причините за това и мерките, които смятам да предприема за неговото установяване препращам към стр. 6-12 от Концепцията.

Вече няма общ Кодекс за етично поведение на българските магистрати. До какво смятате, че ще доведе разделянето на двата отделни етични кодекса?

Действително кодекса на българските магистрати е заменен с отделни кодекс на съдиите и кодекс на прокурорите и следователите. Посоченото отразява промените в структурата на ВСС и разделянето му на две отделни колегии – съдийска и прокурорска. Същественото в случая според мен е не разделянето на единния кодекс на два самостоятелни кодекса, а че при техния прочит се установява пълно съвпадение на основаните начала и принципите, от които следва да се водят както съдиите, така и прокурорите.

Тоест разликата е по-скоро в политически план (подобно на промените в Конституцията, според които съдът е основен носител на съдебната власт, а прокуратурата е част от съдебната система), но в съдържателен план разлики

не съществуват, което всъщност за мен е важното с оглед запазване доверието на гражданите в съдебната система и всичките ѝ съставни компоненти.

Как бихте коментирали критиките на съдии на ОС на РС - Пловдив, проведено на 12.12.2023 г., че „заставайки зад съдийското самоуправление“ не предлагате „нищо“?

Категорично не споделям подобно становище. Считаю, че желанието да спазвам стриктно императивните разпоредби на закона (като ЗСВ в частта, с която предвижда съдийско самоуправление след промените от 2016 г., е безалтернативен) и стрежежът не само да отчитам мнението на колегите си, но и да създам дух на екипност, като привлека и служителите в управленски процес, не следва да се бърка с липса на решимост да вземам всички управленски решения, които чл. 80 от ЗСВ възлага в компетенциите на административния ръководител и да понеса отговорността за това, в която връзка намирам, че да бъдеш административен ръководител е преди всичко отговорност.

Основните цели, които си поставям да постигна като административен ръководител са:

- демократизиране на управленския процес в РС-Пловдив;
- подобряване на междуинституционалните връзки и сътрудничество между РС-Пловдив и останалите съдилища в гр. Пловдив;
- намаляване на натовареността на съдиите и служителите в РС-Пловдив и цялостно улесняване на процеса на правораздаване;
- равномерна натовареност на съдии и служители от различните отделения и в рамките на определено отделение;
- повишаване на квалификацията на съдиите и съдебните служители;
- оптимизиране сроковете за приключване на съдебните производства;
- оптимизация на дейността по събиране на държавните вземания;
- подобряване на връзките и взаимодействието на РС-Пловдив с Прокуратурата на РБ, Адвокатурата и държавните и обществени организации;
- засилване ролята на РС - Пловдив в общопревантивната дейност срещу извършване на общественоопасни деяния и защита правата на гражданите;
- поддържане на доброто ниво на техническа обезпеченост на работния процес, което е налично и сега,

като конкретните мерки за постигането им са подробно описани в концепцията ми, включително и иновативната за страната идея за приемане на норма на относителна тежест на наказателни спрямо граждански дела

и на граждански спрямо брачни дела, която да бъде обективна основа при преценка:

- в кое отделение да бъдат евентуално разкрити нови щатове в РС-Пловдив;

- в кое отделение да се разпределят новопостъпили съдии и по този начин да се подобрява кадровата му обезпеченост.

Чрез приемане на НОТ /норма за относителна тежест на делата/ ще се избегне чувството за субективизъм в кадровата обезпеченост на отделенията, което в било източник на напрежение сред колектива на РС-Пловдив.

Случаите, в които в концепцията са посочени повече от един алтернативни варианти за постигане на една и съща цел, оценявам не като слабост, а като достойнство на управленската ми програма, доколкото от една страна подробно са анализирани силните и слабите страни на всяко предложение, а от друга именно в тази поливариантност намирам основите на демократизирането на управленския процес в съда, което съм си поставил като базисна, стратегическа цел.

На стр. 6 от концепцията Ви споменавате за „решение, по силата на което общото събрание доброволно, при това с пълно мнозинство, съзлага редица свои правомощия да бъдат упражнявани от председателя на съда, включително и базовото правомощие за разпределяне по отделения на новопостъпили съдии.“ Как бихте мотивирали съдии, които доброволно са се отказали от правомощията на ОС, да упражняват ефективно института на съдийско самоуправление?

Участието в провеждани общи събрания и съдийското самоуправление е както основно право на съдиите (чл. 79 от ЗСВ), така и основно тяхно задължение (чл. 210, т. 2 от ЗСВ).

В концепцията си подробно съм разграничил двете причини, водещи до липса на укрепналост на съдийското самоуправление в РС-Пловдив. От една страна, това е апатията към управленски процес поради високата натовареност на съдиите и индивидуалното предпочитание работното време да бъде посветено на изпълнение на задълженията им по чл. 210, т. 1 от ЗСВ, а не на тези по чл. 210, т. 2 от ЗСВ.

Именно в тази насока основна цел на управленската ми програма е намаляване натовареността на съдиите и цялостно облекчаване и улесняване на правораздавателния процес, което да се постигне чрез съвкупност от следните мерки:

- подобро планиране и полагане на усилия за обезпечаване заетостта на съдийските и служителските щатове в РС-Пловдив, включително и чрез

институтите на командироването и назначаване на срочен трудов договор (по отношение на служителите);

- оптимизация на организацията на дейността по даване на дежурства и минаване на текущ доклад (включително и опростяване на административния формализъм свързан с тези дейности);

- подобряване на достъпа на съдиите до съдебните помощници чрез приемане на правила за използването им, включително и вид и брой дела, които всеки съдия може да възлага на съдебен помощник за проучване и изписване на актове;

- внедряване на технически нововъведения, включително и проекта на ВСС „voice to text“;

- насърчаване на съдиите за ефективна организация на работното време (включително и надомна работа), която да гарантира максимално бързо и удобно изписване на съдебните актове;

- продължаване на дейността по запознаване на съдии и служители с функционалностите на ЕИСС и процеса по нейното оптимизиране, включително и чрез създаване на работна група на ниво РС-Пловдив.

С намаляване на натовареността първата причина за незаинтересованост на съдиите от РС-Пловдив от управленския процес би отпаднала по естествен път.

Втората причина е съществуващият страх от конфронтация с ръководството, като мерките за преодоляването му също са посочени в концепцията ми и по-конкретно:

- тайно гласуване, в случаите когато ЗСВ допуска това (събрания за разпределение на СБКО, събрания за обсъждане на въпроси, отнесени от председателя до Общото събрание по реда на чл. 79, ал. 2, т. 10 от ЗСВ);

- премахване на практиката за неравностойно третиране на съдии по въпроси от компетентността на председателя (разрешаване на отпуск; разпределяне на ДМС; брой актове, които се възлагат на съдебни помощници; образуване на дисциплинарни производства), която именно липса на равнопоставеност (при еднакви факти различните съдии да бъдат третирани еднакво) подхранва чувството на страх от конфронтация с ръководството, доколкото различното третиране субективно се отдава на начина на гласуване по време на Общо събрание. В тази връзка следва да се съобрази Решение по АНД № 3087/2023г. по описа на Административен съд-Пловдив, по което е констатирано злоупотреба с право и неравноправно третиране на съдиите от РС-Пловдив при разпределяне на ДМС.

Не на последно място „мотивирането“ по смисъла на въпроса намирам в стремежа да утвърдя у колегите си убеждението, че тяхното мнение в не само важно, но и решаващо за успеха на управленския процес, като:

- се преустанови практиката общото събрание на съдиите да възлага на председателя на съда да упражнява правомощия, които според ЗСВ са в изключителната компетентност на общото събрание, в случая за РС-Пловдив по чл. 79, ал. 2, т. 4 от ЗСВ и чл. 80, ал. 1, т. 11 от ЗСВ съгласно решение на Общо събрание на РС-Пловдив от 11.01.2017г.;

- предоставяне на възможност на всеки съдия или служител да отправя до председателя на съда писмени предложения за промяна и оптимизация на организацията на работа с изложени мотиви какво, защо и по какъв начин следва да се промени;

- по-често възползване от възможността по чл. 79, ал. 2, т. 10 от ЗСВ, преди вземане на решения от неговата компетентност, председателят да се допитва до общото събрание за становище, като тук следва да се уточни, предвид възникнали дискусии по този въпрос на Общото събрание за изслушване на кандидатите за административен ръководител: когато правомощието по даден въпрос според ЗСВ е на председателя на съда, решението е на председателя на съда, а становището на общото събрание има консултативен характер;

- подобряване на прозрачността в управленския процес, като се предвиди всички заповеди на председателя и зам.-председателите, вътрешни правила (например за провеждане и дейността на Общо събрание) и протоколи от Общи събрания, както и проекта за отчет на дейността (14 дни по-рано) да са общодостъпни на вътрешната информационна страница на съда, включително и проектите за решения, които ще се предложат на общо събрание.

Именно в утвърждаването на горното убеждение у съдии и служители (че тяхното мнение е не само важно, но и решаващо за успеха на управленския процес) считам, че следва да бъде основата за екипния подход на работа, заложен в концепцията ми.

На стр. 13 от концепцията Ви посочвате: „Общизвестно е за всички съдии и служители, че през последните години традиционният дух на взаимно уважение, диалог и сътрудничество с останалите съдилища от съдебната палата отстъпи пред отношение на конфронтация, противопоставяне и компроматна война“. Бихте ли дали повече подробности какви са причините за конфронтацията и в какво се състои тази компроматна война?

Причините за промяната в негативна насока на междуинституционалните връзки в съдебната палата в Пловдив намирам във влошените чисто личностови отношения на ниво ръководство между трите

съдилища, което резултира в невъзможност да се вземат оптимални решения по различни въпроси, които касаят дейността на РС-Пловдив:

- командироване;
- разпределение на помещенията в съдебната палата за използване от трите съдилища;
- организацията свързана с паркинга на съдебната палата.

В правотата на възгледа си, че институционалните проблеми се коренят във влошените междуличностови отношения, се убеждавам от факта, че след 14.12.2023г., когато РС-Пловдив е представяван от И.Ф., се наблюдава тенденция за възстановяване на междуинституционалния диалог и сътрудничество.

Под „компроматна война“ по смисъла на въпроса съм разбирал изказванията на Общото събрание за изслушване на кандидатите за административен ръководител на Окръжен съд-Пловдив, проведено през юли 2020г., което е обходостъпно на сайта на ВСС.

На стр. 93 от концепцията Ви казвате, че в момента в РС - Пловдив важат временни стандарти за движение на делата, приети от председателя на съда, които предизвикват напрежение в колектива и съмнения за субективизъм в прилагането им". Бихте ли дали повече разяснения по този въпрос?

Със Заповед № 1677/09.10.2020г. са утвърдени „Времени стандарти за разглеждане, насрочване и приключване на гражданските и наказателните производства в РС-Пловдив“. С тях подробно са регламентирани сроковете за предприемане на всяко едно действие по движение и приключване на делата (времето от образуване на делото до докладването му на съдията докладчик; времето от постъпване на делото при съдията докладчик до постановяване на разпореждане по него, времето за изписване на крайния съдебен акт и т.н.) Посочените стандарти са зле приети от колектива не толкова заради самите срокове, а поради факта, че въз основа на тях и неспазването на тези срокове бяха образувани множество дисциплинарни производства с предложения за уволнение спрямо двама съдии от РС-Пловдив (изказвали най-отчетливо становища, противоречащи на тези на ръководството на РС-Пловдив), които за щастие вече окончателно приключиха с оставяне на предложението без уважение след произнасяния на ВАС. В случая проблемът е двойк:

- от една страна направените предложения за дисциплинарно уволнение се явяват непропорционални на констатираните отклонения от времевите

стандартите и цялостната работа на двамата магистрати, засвидетелствана от атестациите им;

- а от друга страна е неравноправният подход при прилагане на стандартите, доколкото от справките, предоставяни периодично на Окръжен съд-Пловдив, е видно, че други съдии са допусkali много по-фрапантни нарушения на времевите стандарти, при това системно, но спрямо тях дисциплинарни производства не са образувани. В тази връзка за 2023г. за РС-Пловдив са налице 163 граждански дела, чиито актове са изготвени в срок над 3 месеца до 1 година от обявяването им за решаване. За наказателно отделение тази бройка е 213 дела, като са налице и 13 дела, чиито актове са постановени след изтичане на едногодишния срок. Дисциплинарни производства във връзка с това не са образувани.

Божидар Иванов Керрашев

12.04.2024 г.